



CORONA IMPACT ANALYSE

OOSTERHOUT 2020-
2021

INLEIDING

Met de coronacrisis hebben we, om met de woorden van minister-president Rutte te spreken, “de grootste crisis in ons land sinds de Tweede Wereldoorlog”. Het Covid19-virus laat overal zijn sporen na. In de eerste plaats natuurlijk binnen gezinnen en families waar slachtoffers van de pandemie zijn te betreuren. Het zorgde voor een grote extra belasting in de zorgsector. Het virus leidde tot een lock-down van onze samenleving, met alle sociale en economische gevolgen van dien. Voor gemeenten lag er in eerste instantie vooral de opgave om de samenleving èn zo gezond mogelijk èn op anderhalve meter draaiende te houden. In hoeverre we daarin op een verantwoorde manier geslaagd zijn, zal evaluatie van de crisisaanpak moeten uitwijzen.

De effecten van de coronacrisis reiken echter verder. Om die reden heeft het Oosterhoutse gemeentebestuur begin mei besloten om de economische en maatschappelijke gevolgen van deze crisis voor onze samenleving op de korte en op de middellange in beeld te brengen. Dat hebben we gedaan door gesprekken te voeren met stakeholders en externe deskundigen en door breed enquêtes uit te zetten. De uitkomsten vormen de basis voor deze eerste Corona Impact Analyse.

Bij deze eerste analyse dienen wel de volgende kanttekeningen gemaakt te worden:

Het zijn met recht “eerste bevindingen”. In veel sectoren is het nog te vroeg dag om te kunnen beoordelen wat de structurele effecten van de coronacrisis zullen zijn. In veel gesprekken is duidelijk geworden dat de daadwerkelijk impact sterk zal afhangen van de snelheid waarmee een vaccin tegen het virus kan worden ontwikkeld en inentingscampagnes van start kunnen gaan. Dit geldt in eerste instantie natuurlijk voor die sector die binnen een anderhalve-meter-samenleving slecht functioneren (horeca, evenementen, podiumkunsten, openbaar vervoer). Maar naarmate de (wereld)economie er langer over doet om weer volledig op stoom te komen, zullen ook de economische effecten van de crisis voelbaar blijven. Om goed de vinger aan de pols te kunnen houden, zullen wij daarom ook de komende periode gesprekken blijven voeren en betrokkenen door middel van enquêtes blijven bevragen.

Daarnaast biedt deze crisis ook kansen. Kansen om bepaalde ontwikkelingen in onze samenleving anders aan te pakken, om daadwerkelijk innovaties door te voeren. Hierop zullen wij verder in deze Corona Impact Analyse concreet terugkomen. Maar die kansen laten zich niet vanzelf verzilveren. Daarvoor is wel gerichte inzet nodig. Gerichte inzet van de inwoners van Oosterhout, van ondernemers, organisaties en verenigingen en van het gemeentebestuur. Om te voorkomen dat we met zijn allen, als we het coronavirus voldoende onder controle hebben, weer terugvallen in het “oude normaal”.

In deze Corona Impact Analyse gaan wij allereerst kort in op het gevolgde proces. Daarna worden per beleidsveld het beeld uit de Toekomstvisie 2030 geschetst en worden de belangrijkste constatering, op basis van de gesprekken en de enquêtes, geformuleerd. De verslagen van de gesprekken en de enquêteresultaten zijn als bijlage bijgevoegd. Op basis daarvan wordt ook een aantal conclusies per beleidsterrein gedeeld. De analyse eindigt met een korte beschouwing op de meer algemene trends en ontwikkelingen die uit deze analyse naar voren komen.

Ten slotte

Ten slotte nog dit: het proces van de Corona Impact Analyse is een proces geweest waarin het gemeentebestuur en de ambtelijke organisatie vooral de samenleving aan het woord hebben gelaten. Hoe

denken ondernemers over de economische gevolgen van de crisis? Welke uitdagingen ontmoeten zorgprofessionals en –vrijwilligers bij het bereiken van kwetsbare doelgroepen? Is het mogelijk om een feestje te organiseren op anderhalve-meter? Maar vooral de steeds terugkerende vraag: welke positieve lessen kunnen we met zijn allen trekken uit deze crisis?

Het levert een breed scala op aan inzichten, aan opinies, aan cijfers en suggesties voor mogelijke oplossingen. Het zal nog een hele uitdaging worden om daar, met zijn allen, de juiste keuzes in te maken. Het laat ook zien hoe betrokken inwoners, professionals en ondernemers zijn bij “hun” gemeente en hoe ze zich hiervoor willen inzetten.

En het levert wat ons betreft ook een uitstekende basis op voor de gesprekken die wij ook de komende jaren met de Oosterhoutse samenleving willen blijven voeren over de toekomst van hun stad, hun wijk, hun kerkdorp. Deze eerste fase is dus ook echt een begin van een bijna continue maatschappelijke dialoog over het heden en de toekomst van onze gemeente en van onze samenleving. Kortom, ook hier geldt: Oosterhout meer voor elkaar.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN OOSTERHOUT,

, burgemeester,

, secretaris.



INHOUDSOPGAVE

1. Proces

2. Conclusies per beleidsterreinInzet

2.1 Bestuur & Regio

2.2 Mobiliteit

2.3 Sociaal

2.3.1 Jeugd(zorg)

2.3.2 Onderwijs & Kinderopvang

2.3.3 Participatie & Minimabeleid

2.3.4 WMO, Welzijn en Volksgezondheid

2.4 Vrije tijd

2.4.1 Cultuur

2.4.2 Evenementen

2.4.3 Leisure

2.4.4 Sport

2.5 Werken

2.5.1 Arbeidsmarkt

2.5.2 Bedrijvigheid

2.5.3 Binnenstad

2.5.4 Citymarketing

2.6 Wonen

2.6.1 Energietransitie

2.6.2 Wijkimpact

2.6.3 Woningbouwstrategie

3. Rode Draad

Bijlagen

1. Overzicht korte termijn maatregelen

1 PROCES

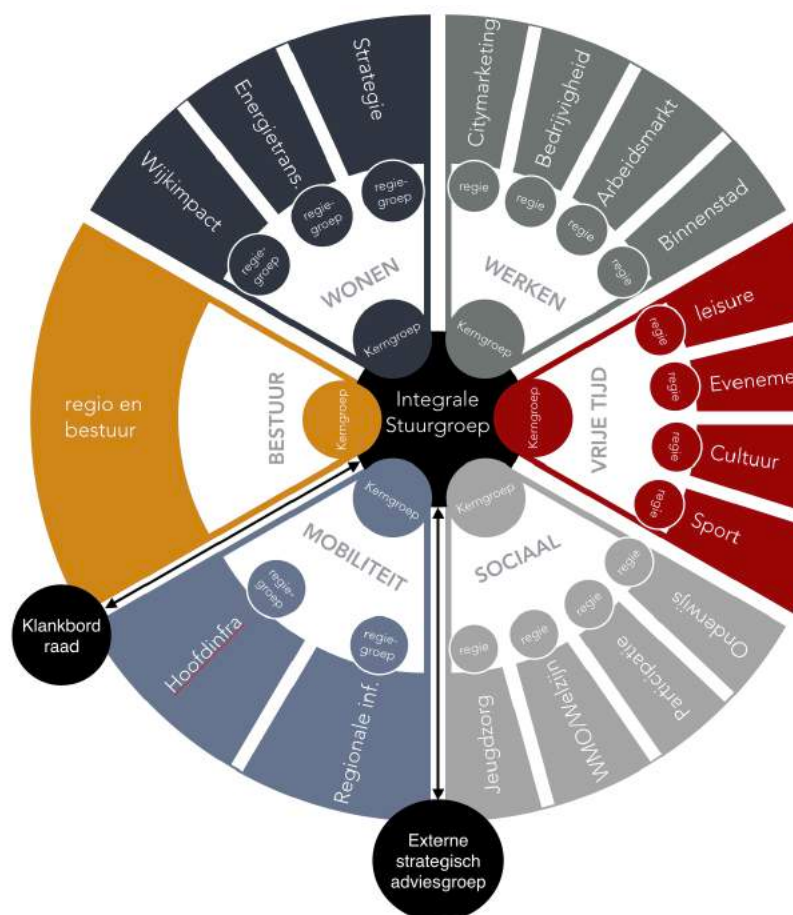
Bij het opstellen van deze Corona Impact Analyse is een beroep gedaan op de kennis en expertise die binnen onze lokale samenleving ruim aanwezig is. In negentien zogenaamde regiegroepen zijn gesprekken georganiseerd met bestuurders, vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld en het bedrijfsleven, andere externe partners en ambtenaren van de gemeente Oosterhout. Daarnaast hebben leden uit de Oosterhoutse gemeenteraad en uit de steunfracties als toehoorder de gesprekken bijgewoond. De verslagen van deze gesprekken zijn als bijlage gevoegd.

Daarnaast heeft de gemeente een aantal enquêtes uitgevoerd onder Oosterhoutse ondernemers: in algemene zin en specifiek voor de Oosterhoutse binnenstad. Ook zijn de besturen van alle Oosterhoutse sportverenigingen bevraagd over de gevolgen die zij verwachten van het coronavirus. Ook de uitkomsten van deze enquêtes zijn als bijlage toegevoegd. Een onderzoek onder de Oosterhoutse ondernemers in de vrijetijdseconomie (leisure) leverde helaas te weinig respons op voor een verantwoorde analyse.

Op basis van de gesprekken is vervolgens een eerste analyse-op-hoofdpijnen gemaakt, die is

aangevuld met de uitkomsten van de enquêtes. Deze is vervolgens allereerst besproken in het college van b. en w. en daarna in de klankbordgroep vanuit de raad. Hierin waren vier raadsfracties – Gemeentebelangen, VVD, GroenLinks en Gezond Burger Verstand – vertegenwoordigd.

Er is voor gekozen om de reikwijdte van deze analyse te beperken tot een aantal constatering en conclusies. In het bestuurlijk pre-advies bij deze analyse geven wij op hoofdlijnen aan op welke wijze deze constatering en conclusies een vertaling krijgen in het beleid van de gemeente. Een eerste doorvertaling daarvan – bij voorkeur ook in financiële zin – zal dan plaatsvinden bij de concept-begroting 2021.



2 CONCLUSIES PER BELEIDSTERREIN

In de Corona Impact Analyse is een onderscheid gemaakt naar de volgende zes thema's:

- Bestuur en regio
- Mobiliteit
- Sociaal
- Vrije tijd
- Werken
- Wonen

Binnen deze thema's is in de regel nog een onderverdeling op het niveau van de

regiegroepen. In een aantal gevallen heeft de analyse op dit meer gedetailleerde niveau plaatsgevonden.

De verslagen van de regiegroepen en de uitkomsten van de verschillende enquêtes die gehouden zijn in het kader van de Corona Impact Analyse, zijn als bijlage toegevoegd.



2.1 Bestuur & Regio

Toekomstbeeld uit Oosterhout 2030:

Gemeenten, inwoners en maatschappelijke instellingen bundelen steeds vaker de krachten, zo tot nog inhoudelijk beter en nog breder gedragen beleid te komen.

Oosterhout vervult een spilfunctie binnen de nieuwe economische topregio Breda-Tilburg

Overzicht korte termijn maatregelen:

- *Ontwikkelen publiciteitscampagnes (via o.a. de mupi's, kaartenacties etc.)*
- *Coronanieuws in het Weekblad Oosterhout (met nadruk ook op de verbindende rol van de burgemeester)*
- *Corona-informatiebulletin ten behoeve van de gemeenteraad*
- *Vergroten capaciteit toezicht en handhaving door het oprichten van de zogenaamde CoAct-teams*

Als de coronacrisis Oosterhout iets geleerd heeft, dan is het dat de bereidheid groot is om als samenleving met elkaar op te trekken. Initiatieven op buurt- en wijkniveau kwamen tot stand, vaak zonder dat de gemeente of een professionele organisatie daarin het voortouw hoefde te nemen. Initiatieven vonden vaak spontaan plaats op straatniveau, zonder dat er sprake was van enige sturing van buiten- of bovenaf. Er is een grote mate sprake van zelforganisatie; de kracht van de wijk en het kerkdorp heeft zich bewezen.

Daarbij wordt wel één kanttekening geplaatst: op het moment dat de middelen schaars worden – bijvoorbeeld omdat er vanuit de overheid minder subsidie te vergeven valt – kan het zo maar gebeuren dat “ieder voor zich” praktisch wordt en

organisaties en instellingen zich vanuit de samenwerking terugtrekken. Daarom is het goed om na te denken hoe je ook in de toekomst als gemeente kunt (blijven) sturen op samenwerking. Dat kan bijvoorbeeld door “samenwerking” een belangrijk(er) criterium te maken bij de toekenning van subsidies.

Op basis van deze constatering worden de volgende conclusies gedeeld:

- Zeker in moeilijke tijden hebben inwoners, organisaties en ondernemers behoefte aan een wenkend perspectief, een stip op de horizon. De Toekomstvisie Oosterhout 2030 voldoet daarvoor nog steeds. De manier waarop dat beeld wordt gerealiseerd, kan wel veranderen
- onder invloed van actuele ontwikkelingen. Dat is een kwestie van goed samenspel tussen het gemeentebestuur en de maatschappelijke partners.
- Zoek bij de aanpak van vraagstukken altijd naar de juiste schaal. Wijk- en buurtniveau zijn vaak ook goed geschikt om uitdagingen in de sociale infrastructuur aan te pakken. Wijk- en buurtgericht werken zou om die reden versneld moeten worden uitgerold.
- Oosterhout opereert in een sociaal-economisch sterke regio. Blijf vooral op zoek naar kansen voor sterkere samenwerking binnen de regio Breda-Tilburg.



- Uit gesprekken in meerdere groepen is gebleken dat jongeren/jongvolwassenen, als gevolg van de crisis, het risico lopen op een aantal terreinen de aansluiting te missen. Betrek hen daarom bij het vervolgproces. Bovendien leent deze doelgroep zich bij uitstek voor experimenten met digitale vormen van participatie.
- Het is goed om, samen met instellingen als Theek5 en de ORTS, het brede maatschappelijk debat vorm te geven rondom een aantal relevante ontwikkelingen in de gemeente.
- Voor het verdere proces van de Corona Impact Analyse is het goed te komen tot een externe klankbordgroep, met twee doelen: het adviseren van het gemeentebestuur over strategische ontwikkelingen en tegelijkertijd het ondersteunen, met raad en daad, van bewonersinitiatieven.



2.2 Mobiliteit

Toekomstbeeld uit Oosterhout 2030:

Oosterhout is snel bereikbaar per bus, fiets en zelfrijdende auto.

Overzicht korte termijn maatregelen:

- *Regulering verkeersstromen, onder andere bij de Milieustraat, maar ook bij drive-in-restaurants.*

De coronacrisis laat een aantal verschuivingen zien op het gebied van mobiliteit, waarvan het overigens de vraag is of deze blijvend zullen zijn.

Zet de trend om meer thuis te werken zich door, dan leidt dit tot (structureel) minder automobilititeit, zeker in de ochtend- en avondspits. De omvang van dit effect, is momenteel moeilijk in te schatten, maar er zijn wel mogelijkheden om hierin te sturen.

De positie van het openbaar vervoer staat onder druk. Gevoelens van onveiligheid aan de ene kant en de verplichting van het mondkapje aan de andere kant, hebben ervoor gezorgd dat het gebruik van bus en trein fors gedaald is. De verwachting is niet dat dit beeld zich snel zal herstellen: het zal nog jaren duren voordat het gebruik van het openbaar vervoer weer op het niveau van voor de coronacrisis zit.

OV-mijders blijken zich vervolgens te bedienen van twee alternatieven. Een deel gaat weer de auto gebruiken, waardoor de positieve effecten voor de mobiliteit van het thuiswerken deels teniet wordt gedaan. Als bewijs daarvoor mag gelden dat de verkoop van tweedehands-auto's sinds de coronacrisis een grote vlucht heeft genomen. Een deel kiest als alternatief de fiets, mits daarmee op een comfortabele manier gereisd kan worden: met de e-bike op "fietssnelwegen".

Op basis van deze constatering worden de volgende conclusies gedeeld:

- Het rijk probeert met werkgevers tot een mobiliteitsdeal te komen. De insteek is dat bijvoorbeeld door bevordering van thuiswerken en het werken met gespreide bedrijfstijden de automobilititeit – en dan met name in de spits – kan worden teruggedrongen. Het verdient aanbeveling een dergelijke afspraak ook op lokaal niveau, met het Oosterhoutse bedrijfsleven, te maken. Hierbij kan worden aangesloten bij het Brabants Mobiliteitsnetwerk, een initiatief van de provincie. Dergelijke afspraken zouden ook gemaakt kunnen worden met het Oosterhoutse onderwijs, zodat de stromen van haal- en brengverkeer (basisonderwijs) en fietsverkeer (voortgezet onderwijs) beter gereguleerd kunnen worden.
- Van de gemeente mag, vanuit de voorbeeldfunctie, verwacht worden dat ook zij met dit initiatief actief aan de slag gaat.
- Vanuit het oogpunt van hygiëne zou de infrastructuur zo contactvrij mogelijk moeten worden gemaakt. Dus: niet langer knoppen bij verkeersregelinstallaties en parkeerautomaten.
- Goede en comfortabele fietsverbindingen met de omliggende plaatsen zijn belangrijk voor het bevorderen van het fietsverkeer en het terugdringen van automobilititeit. Met name in de relatie met Breda en Raamsdonksveer liggen hier kansen.
- De aandacht voor langzaam verkeer mag niet leiden dat een verminderde bestuurlijke druk op een aandacht voor belangrijke infrastructuurprojecten als de aanpassing van knooppunt-Hooipolder en de aanpak van de A27.

2.3 Sociaal

Toekomstbeeld uit Oosterhout 2030

Het bieden van een compleet en gevarieerd pakket aan voorzieningen voor jongeren, zodat Oosterhout voor deze categorie blijft: niet alleen voor die jongeren die er wonen, maar ook voor jongeren die zich – na het voltooien van hun studie – weer in Oosterhout willen vestigen.

Het verbinden van verschillende groepen Oosterhouters (sociaal, cultureel en economisch)

Technologische ontwikkelingen maken het mogelijk dat ouderen tot op steeds hogere leeftijd thuis blijven wonen

De demografische ontwikkeling (vergrijzing) benutten als een kans voor het creëren van nieuwe werkgelegenheid

Overzicht korte termijn maatregelen:

- *Doorbetalen tachtig procent regulier gedeclareerde bedrag voor begeleiding/dagbesteding, hoewel er geen daadwerkelijke levering is*
- *Eenzelfde regeling, tot september, voor het Kleinschalig Collectief Vervoer (deeltaxi)*
- *Eenzelfde regeling als voor KCV, bovendien is eigen bijdrage deels niet geïnd*
- *Niet innen eigen bijdrage Wmo in maart, april en mei*
- *Specifieke afspraken met leveranciers in de zorg om continuïteit van de bedrijfsvoering te kunnen garanderen. In Oosterhout leidde dat begin april al tot een kleine twintig initiatieven.*
- *Realiseren van 24 uurs-opvang voor kinderen van ouders met een cruciaal beroep, in overleg met onderwijs en kinderopvangorganisaties.*
- *Mogelijkheid voor ondersteuning thuisonderwijs (via de basisscholen)*
- *Alternatieven gezocht, via Sociaal Wijkteam, voor kinderen die vanwege de risicovolle thuissituatie niet thuis konden worden opgevangen*

- *In een aantal zeer specifieke gevallen (bijvoorbeeld Floraliatuin) toch dagopvang toegestaan.*
- *Ondersteuning van geleidelijk opstarten dagbesteding onder voorwaarden*
- *Coördinerende rol Oosterhout voor Elkaar bij het bijeenbrengen van verschillende initiatieven*
- *Beschikbaar stellen/houden Lievenshove als mogelijke quarantaine-opvang voor cliënten uit de jeugdzorg (uiteindelijk niet benut).*
- *Ondersteunen scholen bij gedeeltelijk opstarten basisonderwijs, onder andere over de afwikkeling van verkeersstromen*
- *Afspraken met het moskeebestuur over invulling van de Ramadan: één keer per dag via luidsprekers oproep tot het middaggebed.*

2.3.1 Jeugdzorg

De coronacrisis heeft, als gevolg van de fysieke beperkingen die er zeker in het begin golden, forse gevolgen gehad voor de manier waarop jeugdzorg moest worden vormgegeven. Fysiek contact tussen jongeren en hulpverleners was lastig, als gevolg waarvan de druk op familieleden toenam. Het bleek moeilijk om begeleiding goed vorm te geven, met name als het ging om de ambulante zorg. Jongerenwerkers konden in de wijk in veel gevallen nog wel goed contact krijgen en houden met de doelgroep. Vanuit jongerenwerk zijn ook verschillende initiatieven ontplooid om verveling onder jongeren, in tijden van de absolute lock-down, tegen te gaan.

Een ander nadelig effect was dat de poort naar de jeugdzorg ‘verstopt’ leek te zijn. Omdat huisartsen moeilijker bereikbaar waren en in de eerste

weken bijna volledig in beslag werden genomen door directe corona-zorg, nam het aantal doorverwijzingen via de huisarts naar de jeugdzorg aanzienlijk af. Bezorgdheid is hier op haar plaats, zeker omdat het hier gaat om mogelijk “nieuwe” cliënten, die nog niet bij de zorgverlener in beeld zijn.

Er is op de langere termijn bezorgdheid over het toekomstperspectief van jongeren/ jongvolwassenen. Ze missen hun sociale netwerk (of het nu school of vrije tijd is), raken (bij)banen kwijt, kunnen er ook anderszins financieel op achteruitgaan en krijgen het (nog) moeilijker bij het vinden en financieren van huisvesting.

Op basis van deze constatering worden de volgende conclusies gedeeld:

- Betrek jongeren bij de keuzes die gemaakt worden in het kader van de post-corona-aanpak.
- Ga met hen het gesprek aan op buurt- en straatniveau wat ‘corona’ met hen doet.
- Denk na over nieuwe, laagdrempelige vormen van hulpverlening (meer inzet van digitale middelen)
- Denk na over de wijze waarop ‘onzichtbare’ jongeren in de doelgroep toch kunnen worden bereikt.

2.3.2 Onderwijs & Kinderopvang

Onderwijs en kinderopvang hebben met name flink moeten schakelen in de eerste maanden van de coronacrisis. Dat is gelukt omdat kinderopvangorganisatie en scholen in de “eigen kolom” veelvuldig met elkaar hebben overlegd en tot werkafspraken zijn gekomen. De afstemming tussen kinderopvang enerzijds en onderwijs anderzijds daarentegen nog wel voor verbetering vatbaar.

De ervaringen met onderwijs-op-afstand zijn gematigd positief, maar fysiek onderwijs blijft toch verre de voorkeur houden. En dat heeft dan niets zozeer met de inhoud van het onderwijs te maken, maar vooral met de sociale component. Kinderen – ook in het voortgezet onderwijs – gedijen gewoon beter in de omgeving van het klaslokaal met andere leeftijdgenoten dan alleen thuis voor de pc. In het voortgezet onderwijs is het daarnaast erg afhankelijk van het soort onderwijs. Leerlingen van havo en vwo hebben minder moeite met thuisonderwijs dan leerlingen in het vmbo.

Waar het de huisvesting betreft, zijn verreweg de meeste scholen volstrekt niet ingericht op de anderhalve-metersamenleving. Maar zelfs als die norm op termijn losgelaten zou worden, dan nog is de huisvesting in veel gevallen ondermaats: oude gebouwen, smalle gangen en slechte ventilatie lijken eerder regel dan uitzondering. En



voor het geval het standaard wordt om de omvang van klassen aanzienlijk te beperken, dan doemt er de uitdaging van een tekort aan leerkrachten op.

Op basis van deze constatering worden de volgende conclusies gedeeld:

- Het is nodig dat kinderopvang en onderwijs veel meer en beter met elkaar in overleg raken. De “doorgaande lijn” zou daarbij uitgangspunt moeten zijn. In die afstemming kan de gemeente haar regierol pakken.
- De eventuele (financiële) consequenties van ‘corona’ voor de huisvesting van scholen, is vooraleerst een landelijk vraagstuk. Dat vraagstuk zal ook op het niveau van Den Haag moeten worden aangevlogen en opgelost.

2.3.3 Participatie & Minimabeleid

Dat de coronacrisis gevolgen zal hebben voor de economie en daarmee voor arbeidsparticipatie en het gemeentelijk minimabeleid, staat voor iedereen buiten kijf. Maar over de vraag wat en hoe groot die gevolgen precies zullen zijn, is het vooralsnog koffiedik kijken. Dat hangt heel erg af van de ontwikkeling van de wereldeconomie.

Maar een paar schoten voor de boeg worden in ieder geval wel gegeven. Vast staat dat de positie van mensen met een arbeidsbeperking als een van

de eerste onder vuur komt te liggen. Het zal steeds lastiger worden om stageplaatsen en leerwerkplekken bij het bedrijfsleven te regelen. Er zijn zorgen over het gebrek aan financiële vaardigheden bij (kleinere) ondernemers om in deze moeilijke tijden het hoofd boven water te kunnen houden.

Er wordt een verdubbeling van het aantal bedrijfskredieten verwacht, Stichting Leergeld rekent op een volumegroei van dertig procent. Opmerkelijk is dat het aantal aanvragen bij de kredietbank afneemt, maar dat wordt verklaard uit de moeilijke bereikbaarheid van deze voorziening tijdens de lock-down. Bovendien blijkt dat mensen er relatief lang over doen – sommigen zitten al vijf jaar met schuldenproblematiek – voordat ze de stap naar de Kredietbank durven te maken.

En ten slotte – maar dat zien we ook bij andere regiegroepen – zijn er zorgen om de positie van jongeren/jongvolwassenen.

Op basis van deze constatering worden de volgende conclusies gedeeld:

- Er zijn in Oosterhout zeer veel professionele- en vrijwilligersorganisaties actief die zich richten op de doelgroep met een minimuminkomen. Het zou om meerdere redenen – bijvoorbeeld uitwisseling van informatie en expertise – goed zijn als die partijen elkaar opnieuw opzoeken en elkaar versterken. Het al bestaande samenwerkingspact dient nieuw leven ingeblazen te worden.
- Er zijn contacten gelegd met lokale accountants en verzekeringsmaatschappijen. Zij kunnen ondernemers ondersteunen bij financiële vraagstukken. kinderopvang hebben met name flink moeten schakelen in de eerste maanden van de coronacrisis. Dat is gelukt omdat kinderopvangorganisatie en scholen in de “eigen kolom” veelvuldig met elkaar hebben overlegd en tot werkafspraken zijn gekomen. De afstemming tussen kinderopvang enerzijds en onderwijs anderzijds daarentegen nog wel voor verbetering vatbaar.



2.3.3 WMO, Welzijn en Volksgezondheid

Er melden zich minder personen met een psychische kwetsbaarheid. Meldingen blijven achter bij de verwachtingen, hetzelfde geldt voor het aantal mensen dat contact opneemt met de huisarts. Die ontwikkeling, die zich ook bij de jeugdzorg voordoet, baart ernstige zorg. Vooral omdat de doelgroep - zeker als het om nieuwe cliënten gaat - moeilijk bereikbaar is.

Als gevolg van de lock-down is er vermoedelijk sprake van een stijging van relatieproblemen en huishoudelijk geweld, hoewel dit nog niet uit de officiële cijfers blijkt.

Er staan enorm veel Oosterhouters klaar om als vrijwilligers hun diensten aan te bieden, maar is relatief weinig vraag. De indruk bestaat dat veel mensen erin slagen om in de directe omgeving (buren, familie) ondersteuning te organiseren. Daar past dan overigens wel weer de constatering bij dat de druk op mantelzorgers toeneemt.

De ervaringen die organisaties hebben opgedaan met digitaal contact met cliënten, zijn wisselend. De mix van persoonlijk contact en beeldbellen werkt vaak heel goed, maar is niet voldoende als een zorgverlener een beeld wil krijgen van de persoonlijke omstandigheden waarin een cliënt verkeert.

Op basis van deze constatering worden de volgende conclusies gedeeld:

- Betrokken partijen doen nader onderzoek naar de achtergebleven zorgvraag op het gebied van de geestelijke gezondheidszorg en daarop ook interveniëren.
- De prioriteit ligt op het opnieuw organiseren van ontmoetingen tussen kwetsbare mensen, maar dit wordt wel ernstig bemoeilijkt door het hanteren van de anderhalve-meternorm.



2.4 Vrije Tijd

Toekomstbeeld uit Oosterhout 2030

Een breed, gevarieerd en voor ieder toegankelijk aanbod van evenementen en 'belevissen', op de schaal en maat van Oosterhout, levert een wezenlijke bijdrage aan het woon- en leefklimaat in de gemeente.

Toerisme en leisure ontwikkelt zich tot een belangrijke economische sector. Daarbij focust Oosterhout zich niet op één bepaalde groep, maar kiest het voor een mix.

Sportdeelname van de inwoners is verhoogd. Ook bijzondere groepen (mensen met een beperking, ouderen) zijn meer gaan bewegen. Samenwerking tussen zorgverleners, sportverenigingen en gemeente heeft hieraan bijgedragen.

Overzicht korte termijn maatregelen:

- *Ondersteuning van sportverenigingen met het implementeren van de steeds soepeler wordende kabinetsvoorschriften rondom sporten. Doorvertalen van landelijke en regionale richtlijnen naar lokale situatie.*
- *Alternatieve activiteiten vanuit Brede Buurt gedurende periode van absolute lockdown*
- *Indamming intensief gebruik Oosterhouts buitengebied door sluiting (in de weekenden) van openbare parkeerplaatsen*
- *Vermindering aanslagen toeristenbelasting (geen voorschot, maar achteraf afrekenen op basis werkelijke kosten)*
- *Ontwikkelen boekje "Bij Mei Thuis", speciaal voor jeugdige thuisblijvers in de meivakantie (samen met H19, Theek5 en Moove)*
- *Letterlijk ruimte te geven aan de horeca om per 1 juni terrassen te kunnen uitzetten, door het terrasoppervlak op Markt en Heuvel te vergroten. Uitwerken stoplichtenmodel (via de app). Gemeentelijke bijdrage voor implementatie, ter ondersteuning van lokale ondernemers.*
- *Openstelling, onder voorwaarden, van recreatieoord De Warande*

2.4.1 Cultuur

De anderhalve-meternorm is de dood in de pot voor de podiumkunsten. De emotie die theater is, laat zich moeilijk vervangen, laat staan digitaliseren. De coronacrisis raakt bij cultuur bij uitstek een sector die als doel heeft om mensen te verbinden. De verbinding die cultuur in principe kan bieden, heeft de samenleving juist nu nodig.

De crisis maakt daarnaast, vanuit het werkveld van Theek5, duidelijk hoe belangrijk digitale vaardigheden zijn. Wie die niet of onvoldoende bezit, blijft van veel ontwikkelingen uitgesloten. Deze crisis maakt die tweedeling in de samenleving nog duidelijker zichtbaar.

Musea kunnen wellicht profiteren van het gegeven dat mensen, meer dan in het recente verleden, in eigen land op vakantie gaan.

Op basis van deze constatering worden de volgende conclusies gedeeld.

- Vanwege de verbindende functie van kunst en cultuur – juist zo nodig in tijden van crisis – is het van belang dat culturele instellingen en kunstenaars deze crisis kunnen overleven.
- De crisis is voor de creatieve sector een manier om, langs andere innovatieve wegen, contact met het publiek te houden of wellicht zelfs nieuw publiek aan te boren.

2.4.2 Evenementen

Iedereen in de evenementenwereld is het er wel over eens: evenementen zijn op anderhalve meter afstand niet te organiseren. Dus is het wachten op het vaccin voordat al die evenementen die mede de levendigheid van de gemeente bepalen, weer op grote schaal van wal kunnen. Evenementenorganisatoren, die een grote verantwoordelijkheid voelen voor het onder controle houden van het coronavirus, zien

daarom ook 2021 nog met gemengde gevoelens tegemoet. Organisatoren krijgen het financieel lastiger. Voor evenementen die uiteindelijk niet zijn doorgegaan, zijn toch kosten gemaakt (die nergens verhaald kunnen worden). Artiestenbureaus gaan op voorhand stevigere financiële voorwaarden stellen en evenementen kunnen zich niet meer verzekeren tegen pandemieën. Over de ontwikkeling van de gages van artiesten lopen de opvattingen uiteen. Er zijn er die vrezen dat ze omhoog gaan omdat ook artiesten een jaar verlies moeten goed maken, er zijn ook stemmen die verwachten dat ze hun eisen naar beneden gaan bijstellen om toch maar aan de bak te kunnen komen.

Nu evenementen een of misschien zelfs twee jaar geschrapt gaan worden, is het wel van het grootste belang de band met de vrijwilligers stevig te houden. En heeft de crisis dan nog iets positiefs opgeleverd? Ja, in de zin dat het besef is gegroeid dat de meeste evenementen op het gebied van hygiëne en duurzaamheid nog best wel iets te winnen hebben.

Op basis van deze constatering worden de volgende conclusies gedeeld.

- De evenementenbranche gaat pas weer draaien als er een succesvol corona-vaccin is.
- Omdat evenementen van wezenlijk belang zijn voor de aantrekkelijkheid van de gemeente, is het goed na te denken over (kleinschalige) alternatieve activiteiten. Binnen de Bruisende Binnenstad gebeurt dit al; evenementenorganisatoren zijn van harte uitgenodigd zich hierbij aan te sluiten.
- Binnen OCS De Smulnarren gaat een denktank nadenken over alternatieve vormen van carnaval; het is een goed idee dit proces breder te trekken.
- Als het komt tot het opzetten van kleinschalige activiteiten, hopen de organisatoren op een welwillende houding van de gemeente.

2.4.3 Leisure

Bedrijven die werkzaam zijn in de Oosterhoutse vrijetijdseconomie (leisure) hebben vooral in het voorseizoen een forse tik gehad. De achterstand die toen is opgelopen, kan door een goed hoog- en naseizoen niet meer worden ingehaald. De situatie is met name penibel voor groepsaccommodaties die nog steeds geen zicht hebben om weer opnieuw open te kunnen.

Desondanks is het beeld niet over de hele linie gitzwart, er zijn lichtpuntjes. De aandacht voor sporten en recreëren in de buitenruimte is tijdens de lockdown flink toegenomen, wat in algemene zin positieve effecten heeft voor de recreatiesector. Datzelfde geldt voor het feit dat meer Nederlanders ervoor kiezen om, als ze met vakantie gaan, dat in eigen land te doen. Een van de grootste verhuurders van vakantieaccommodaties in Nederland heeft al weer extra personeel moeten inhuren om de reserveringen voor de zomervakantie te kunnen verwerken.

De maatregelen die voortvloeien uit de coronacrisis hebben daarnaast gezorgd voor een



aanzienlijke productinnovatie in de leisuresector en voor nieuwe concepten. Alleen, voor bedrijven die het in het verleden al lastig hadden, kan de crisis het laatste duwtje in de verkeerde richting zijn. En diezelfde bedrijven zijn vervolgens een makkelijke prooi voor investeerders uit het criminele milieu.

Op basis van deze constatering worden de volgende conclusies gedeeld:

- Het gegeven dat meer vakanties in eigen land zullen worden geboekt, biedt volop kansen voor de recreatieve sector, zeker in combinatie met de mogelijkheden die het Oosterhoutse buitengebied te bieden heeft.
- De noodzaak om samen te werken, wordt sterker: niet alleen met collega-bedrijven, maar ook met andere sectoren (detailhandel, horeca) in Oosterhout en binnen de regio (Landstad Baronie)
- Blijf als gemeente doorgaan met investeringen die de toeristisch-recreatieve aantrekkelijkheid van Oosterhout versterken en haal die, waar mogelijk, naar voren. Een voorbeeld daarvan is de voorgenomen reconstructie van De Heuvel.

2.4.4 Sport

Het algemene beeld is dat sportverenigingen zich manmoedig door de coronacrisis weten heen te slaan. Er zijn weliswaar zorgen over de financiën – met name bij die verenigingen die leningen hebben uitstaan – met soms borgstelling door bij de gemeente – maar er is (nog) geen behoefte aan extra financiële ondersteuning vanuit de gemeente. Dat sportverenigingen het nog wel redden, heeft niet in de laatste plaats te maken met de loyaliteit van de leden. Die blijven lid van de club – en betalen dus contributie – ook al kregen of krijgen ze er niets of weinig voor terug. Binnensportverenigingen die door de beperkende maatregelen nog niet indoor aan de slag kunnen, zoeken een alternatief in buitensportactiviteiten.

Dat neemt niet weg dat de focus van verenigingen op dit moment wel ligt op het verminderen van de

financiële kwetsbaarheid, bijvoorbeeld door (nog) meer werk te maken van sponsorwerving. Daarbij helpt het wel dat binnenkort de sportkantine weer hun deuren mogen openen. Daarnaast vragen sportvereniging aandacht voor de termijnen in het subsidieproces; het kan lastig worden tijdig de juiste ledenaantallen door te zetten.

En een ander positief effect van de coronacrisis: de gedwongen lockdown van de afgelopen maanden heeft er wel toe geleid dat het belang van sport en bewegen door een grotere groep wordt onderkend.

Op basis van deze constatering worden de volgende conclusies gedeeld:

- Het zal wellicht langer duren om sportdeelname in verenigingsverband verder te vergroten.
- De onderlinge solidariteit tussen sportverenigingen is toegenomen. Dit betekent dat er meer basis is voor samenwerking. Te denken valt aan een systeem waarbij leden van Oosterhoutse sportclubs kunnen “proeven” van andere sporten bij collega-sportverenigingen.

2.5 Werken

Toekomstbeeld uit Oosterhout 2030

In 2030 biedt Oosterhout veel werkgelegenheid aan mensen in Oosterhout en daarbuiten. De verscheidenheid aan werk is groot. Ondernemers, onderwijs en overheid werken intensief samen om vraag en aanbod goed op elkaar aan te laten sluiten.

De Oosterhoutse binnenstad is in 2030 ingrijpend gewijzigd. De functie winkelen heeft in veel gevallen plaatsgemaakt voor andere functies.

Oosterhout maakt werk van het vergroten van de naamsbekendheid en investeert, samen met bedrijven en maatschappelijke partners, in een professionele 'branding' van het 'merk Oosterhout'

- *Betalingsregeling met een aantal aanbieders van reclame-uitingen (aanzienlijk minder inkomsten als gevolg van vraaguitval)*
- *Maatwerkoplossingen voor ondernemers in acute financiële problemen, in afwachting van beroep dat ze kunnen doen op landelijke regelingen*
- *Opschorting van een half jaar van aflossing reguliere Bbz-kredieten*
- *Aanbrengen van een routingssysteem in de Oosterhoutse binnenstad (Oosterhout/t rechts)*
- *Uitbreiding klankbordgroep ondernemers*

Overzicht korte termijn maatregelen:

- *Doorvertalen van landelijke en regionale richtlijnen naar lokale situatie. Opschorten inning gemeentelijke belastingen en leges, in ieder geval tot 1 juni*
- *(Nog) sneller afdoen van gemeentelijke facturen*
- *Benaderen vastgoedeigenaren ivm met reductie/kwijtschelding huur voor getroffen ondernemers.*
- *Benaderen Banken ivm uitstel aflossing hypotheek/kredieten van getroffen ondernemers*
- *Naar schatting achthonderd zelfstandigen hebben een beroep gedaan op de TOZO-regeling (bijstand en lening), hiervoor uiteindelijk inhuur extra ambtelijke capaciteit*
- *Zeer frequente communicatie met ondernemers via de digitale Ondernemersnieuwsbrief van de gemeente; niet alleen over lokale maatregelen, maar ook over landelijke regelingen*
- *Kwijtschelding precario voor terrassen over het hele jaar 2020*
- *Voucherregeling accountantskosten ondernemers voor steunaanvragen*
- *Marktgelden niet gefactureerd voor periode dat marktlieden hun beroep niet konden uitoefenen*

Voor het thema werken geldt in algemene zin dat de ontwikkelingen hier in hoge mate afhankelijk zijn van de duur en omvang van de beperkende maatregelen. Hoe langer de wereldeconomie "op slot zit", des te groter zullen de gevolgen zijn. Opmerkelijk is daarbij dat veel Oosterhoutse ondernemers positief zijn over de lange-termijnverwachtingen. Het aantal ondernemers dat ervan uitgaat dat de economische situatie zich weer zal herstellen op het oude niveau of zelfs zal verbeteren, is met zo'n 55 procent in de meerderheid. 42 Procent verwacht zelfs niet eens zwaar in de problemen te komen.

Voor horeca en detailhandel, waar de crisis al de nodige effecten heeft gehad, is het beeld overigens minder optimistisch.

2.5.1 Arbeidsmarkt

De verwachting is dat de werkloosheid fors zal toenemen; de trend die de afgelopen maanden is ingezet, zal zich verder voortzetten. Uit onderzoek onder de leden van werkgeversorganisatie VNO-NCW blijkt dat de

helft van de leden op termijn ontslagen niet uitsluit. Dat dit leidt tot een aanzienlijke stijging van de uitkeringen, mag dan ook niet verwonderlijk zijn. Er is daarbij wel sprake van aanzienlijke gevolgen per sector, op de korte termijn hebben vooral de horeca en de evenementenbranche het zwaar te verduren. Een andere ontwikkeling is dat het steeds lastiger wordt werkzoekenden te plaatsen die een achterstand tot de arbeidsmarkt hebben. Bij ondernemers heerst in algemene zin grote onzekerheid. Dat wordt veroorzaakt door de negatieve ontwikkeling van het consumentenvertrouwen sinds het uitbreken van de coronacrisis. De afhankelijkheid van de ontwikkelingen van de wereldeconomie werkt die onzekerheid in de hand: Nederland heeft een (zeer) open economie en is daarmee extra gevoelig voor wereldwijde ontwikkelingen. Mochten er landen handelsbarrières gaan opwerpen, dan zal dat ons land extra raken.

Op basis van deze constatering worden de volgende conclusies gedeeld:

- Het is zaak in te zetten op hervorming van de arbeidsmarkt, overeenkomst externe adviezen (commissie-Borstlap) die er momenteel liggen.
- Zorg voor voldoende geschoold personeel als de economie straks weer aantrekt. Heb daarbij aandacht voor de competenties die de economie dan nodig heeft en richt daarop je onderwijs in.
- Om dat te bereiken, moet de samenwerking binnen de drie o's (onderwijs, overheid en ondernemers) verder worden versterkt. Maak afspraken over het blijven aanbieden van stageplaatsen en leerwerkplekken. Hier ligt absoluut een verantwoordelijkheid voor het bedrijfsleven.
- Er wordt aandacht gevraagd voor gemeentelijke procedures: houd de snelheid erin. En blijf als gemeente ook investeren in infrastructuur en wonen. Daar zit een belangrijke aanjager voor de lokale economie.
- Er wordt her en der gespeculeerd op een verschuiving van de productieketen: de

maakindustrie zou in belangrijke mate weer terugkeren naar Nederland, waarmee de afhankelijkheid van het buitenland zou kunnen worden gereduceerd. Die verschuiving wordt echter niet aannemelijk geacht, zolang deze landen (ver) onder de Nederlandse kostprijs hun goederen kunnen produceren en transporteren.

2.5.2 Bedrijvigheid

Oosterhout heeft profijt van zijn brede economisch palet. Omdat onze lokale economie niet van één bepaalde sector afhankelijk is, is ze minder kwetsbaar voor economische crises en tegenslagen. Kijkend naar de voornaamste industriële sectoren in Oosterhout levert dat op dit moment het volgende beeld op:

- De logistieke sector draait nog goed, hoewel wel sterk afhankelijk van ontwikkelingen in het buitenland. De enige uitzondering geldt hier de automotive branche, omdat de handel in nieuwe (lease-)auto's volkomen is stilgevallen.
- Voor de foodsector min of meer hetzelfde, maar ook hier zijn onderdelen die het zwaar hebben. Dan gaat het om die bedrijven die zich richten op horeca en op evenementen en kermissen. Zij krijgen te maken met een forse omzetsdaling.
- De bouwsector draait als nooit tevoren. Hier kunnen bedrijven de vraag nog maar met moeite aan.
- Er zijn ernstige zorgen over de ontwikkelingen binnen horeca en toerisme.

Op basis van deze constatering worden de volgende conclusies gedeeld:

- De bouwsector is een voor Oosterhout vitale economische pijler. Ook de gemeente zou alles in het werk moeten stellen om de productie te bevorderen. Dat betekent werk maken van woningbouwprogramma's en blijven investeren in infrastructuur.
- Ondernemers moeten kijken naar mogelijkheden om tijdelijk personeel van elkaar over te nemen, om zo ontslagen te voorkomen.

Parkmanagement op de bedrijventerrein zou hierin een coördinerende rol moeten spelen.

- Versterk het economisch profiel van Oosterhout door bij de uitgifte van Everdenberg-Oost afgewogen keuzes te maken. Kies niet voor het gewin op korte termijn, maar zoek ondernemingen die daadwerkelijk iets extra's kunnen betekenen.
- Probeer vroeg in gesprek te komen met perceeleigenaren op bestaande bedrijventerreinen als er locaties vrijkomen. Want ook hier geldt: probeer hier bedrijven te trekken die iets toe te voegen hebben.
- Houd duurzaamheid bovenaan de prioriteitenlijst.
- Straal vertrouwen uit in de toekomst en doe meer met het economisch sterke profiel van Oosterhout (branding).

2.5.3 Binnenstad

Kijkend naar de Oosterhoutse binnenstad moeten we onderscheid maken tussen detailhandel enerzijds en horeca aan de andere kant. Dat er schade is voor de detailhandel, staat buiten kijf. De structurele effecten zijn echter waarschijnlijk pas aan het eind van het jaar zichtbaar. Bij een goede zomer, zouden de gevolgen nog te overzien moeten zijn. Voor ondernemers in de binnenstad is het op dit moment moeilijk in te schatten wat de coronacrisis doet met het aantal vierkante meters verkoopvloeroppervlak in de binnenstad; uit extern onderzoek blijkt echter dat het verstandig is de voorgenomen functiewijzigingen in het winkelgebied versneld en krachtig door te voeren.

Aan de positieve kant blijkt dat de band tussen bewoners van Oosterhout en de eigen binnenstad groot is. Oosterhouters maken gebruik van de online-mogelijkheden die internet biedt om te kijken wat er te koop is, maar komen vervolgens nog wel in de binnenstad zelf deze spullen ook aanschaffen. Overigens wordt handhaven van de anderhalve meter steeds lastiger, nu mensen vaker naar de binnenstad komen. Verruiming van de

winkeltijden – en daarmee mogelijk betere spreiding van het publiek – zou een oplossing kunnen zijn, maar veel ondernemers gaan daartoe, uit financiële overwegingen, niet over.

De anderhalve-meternorm pakt buitengewoon slecht uit voor de horeca. Horecazaken kunnen maximaal veertig procent van hun gewone omzet realiseren, terwijl ze wel nagenoeg honderd procent van de kosten hebben. Vooral kleinere horecazaken en feestcafés hebben het hiermee meer dan gemiddeld lastig. De verwachting is dat over een half jaar de negatieve effecten van de coronacrisis op de horecasector zich op grote schaal zullen openbaren.

Op basis van deze constatering worden de volgende conclusies gedeeld.

- Bouw voort op de goede band tussen de binnenstad en de eigen inwoners door loyalty-programma's en initiatieven als Shop Lokaal.
- Ondernemers in de binnenstad willen soms innoveren, maar weten vaak niet hoe.



Ondernemersorganisaties en gemeente zouden moeten nadenken over hoe ze hierin ondersteuning kunnen (laten) bieden.

- Blijf investeren in de aantrekkelijkheid van de binnenstad. Denk aan de reconstructie van De Heuvel, maar ook aan een aantrekkelijk aanbod van kleinschalige activiteiten.
- Als er meer mensen in eigen land met vakantie gaan, dan biedt dat kansen voor horeca en middenstand. Hierin zal de samenwerking met de toeristische sector moeten worden gezocht.
- Het lukt de horeca, nu terrassen weer open zijn en bezoek beperkt is toegestaan, redelijk goed om de oudere doelgroep te binden. Met jongeren is dat een stuk lastiger. Die hebben een horecabeleving die zich moeilijk in “anderhalve meter” laat gieten. Bovendien valt voor deze doelgroep gedurende een langere periode het aanbod aan grootschalige evenementen weg. Het is daarom goed met jongeren het gesprek aan te gaan over mogelijke alternatieven.

woningmarkt: het maakt nogal uit of je in tijden van fysieke beperkingen kunt beschikken over een achtertuin en een groene woonomgeving of dat je op drie-hoog-achter in een versteende grote stad vertoeft. Daarnaast zijn er ontwikkelingen rondom leisure (kwaliteitsslag) en economie (maakindustrie) denkbaar, die ook voor Oosterhout mogelijkheden bieden voor extra profilering. Tegelijkertijd is er ook de realiteit dat de bereidheid onder lokale ondernemers om financieel aanzienlijk bij te dragen aan citymarketing, in tijden van crisis niet de groot zal zijn.

Op basis van deze constatering wordt de volgende conclusie gedeeld:

- Bij het uitbreken van de crisis werd er gewerkt aan een ambitieus plan voor een citymarketingstructuur. Dat lijkt op dit moment niet realistisch. Verstandiger is het om, met medewerking van partners in de stad, op een aantal onderwerpen gericht met citymarketing te beginnen: citymarketing als ondersteuning van de belangrijke beleidsambities.

2.5.4 Citymarketing

Als het gaat om het neerzetten van het “merk Oosterhout” biedt deze crisis nog wel enige kansen. De beperkende maatregelen hebben geleid tot een grotere waardering voor de eigen woonomgeving. Daarmee zou Oosterhout zich uitstekend kunnen positioneren op de



2.6 Wonen

Toekomstbeeld uit Oosterhout 2030

Oosterhout is in 2030 goed op weg om de klimaatdoelstellingen uit het klimaatakkoord van Parijs te halen. De doelstelling – 40 procent kooldioxide-reductie en bijna 30 procent duurzaam energiegebruik – is bereikt.

Het versterken van de groene en ruime leefomgeving. Het verbinden van verschillende groepen Oosterhouters (sociaal, cultureel en economisch).

Via een gevarieerd woningaanbod in alle categorieën de aantrekkelijkheid van Oosterhout als woonstad consolideren en waar mogelijk versterken. Daarbij is er speciale aandacht voor die categorie woningen die de positie en profilering van Oosterhout voor jongvolwassenen en gezinnen met jonge kinderen versterkt.

Overzicht korte termijn maatregelen:

- *Afspraken met exploitanten recreatieoorden over verantwoorde huisvesting van arbeidsmigranten*

2.6.1 Energietransitie

Hoewel (nagenoeg) iedereen de ambities op het gebied van duurzaamheid en energietransities onderschrijft, leeft de angst dat, onder invloed van de economische crisis, de bereidheid minder wordt om te investeren in duurzaamheid. En dat is niet alleen een slechte ontwikkeling vanuit het oogpunt van duurzaamheid, maar ook bedrijven doen zichzelf hiermee onrecht aan. Bedrijven die investeren in duurzaamheid, zullen sterker uit deze crisis komen.

En hetzelfde geldt voor individuele inwoners. Ook hier zal onzekerheid over de inkomenspositie op de langere termijn mensen ervan weerhouden geld te stoppen in het verduurzamen van de eigen woning.

Als positief effect van de crisis wordt daarentegen genoemd dat de belevingswaarde van “natuur dichtbij” voor de meeste mensen aanzienlijk groter is geworden.

Op basis van deze constatering worden de volgende conclusies gedeeld:

- Het is belangrijk de duurzaamheidsdoelstellingen voor de langere termijn vast te houden.
- De overheid doet er goed aan een omgeving te creëren waarin inwoners, bedrijven en organisaties durven te experimenteren.
- Het is verstandig om in de externe communicatie over duurzaamheidsinvesteringen vooral het accent te gaan leggen op de financiële voordelen die bedrijven en inwoners hiervan kunnen ondervinden. In tijden van economische crisis spreekt dat hoogstwaarschijnlijk meer aan dan te behalen “duurzaamheidswinst”.
- De overheid ontkomt er niet aan investeringen in duurzaamheid te blijven ondersteunen (bijvoorbeeld via duurzaamheidsleningen).

2.6.2 Wijkimpact

Tijdens de coronacrisis hebben mensen in de wijk elkaar goed weten te vinden. Er zijn veel nieuwe initiatieven opgestart. Daarbij is het opmerkelijk dat dit aanbod de vraag (verre) bleek te overtreffen. Dat komt deels omdat mensen hun ondersteuning in de onmiddellijke nabijheid hebben gezocht, bij burens of familieleden. En verder bleken wijk- en buurtorganisaties niet of nauwelijks in staat “achter de voordeur” te komen; ze hadden en hebben dus nauwelijks zicht op problematische situaties.

Tegelijkertijd zijn er wel signalen dat de crisis “achter de voordeur” tot problemen heeft geleid, bijvoorbeeld van vereenzaming. En opmerkelijk

niet onder de categorie ouderen, maar vooral bij jongvolwassenen (dertigers). Thuisvester constateert een, nog te behappen, stijging van de huurachterstanden, terwijl de verplichte semi-quarantaine ook geleid heeft tot meer meldingen van overlast en een verwachte toename van het huiselijk geweld. En ten slotte is er ook op het niveau van de wijken bezorgdheid om de positie van jongeren/jongvolwassenen, die vaak in de hoek zitten waar de klappen vallen.

Op basis van deze constatering worden de volgende conclusies gedeeld:

- De bereidheid iets voor elkaar te betekenen, is, op het niveau van de wijken, buurten en kerkdorpen, groot.
- Er zit veel kracht en potentie in de wijken, voor Thuisvester mede aanleiding om de eigen organisatie hierop aan te passen. Investeer in de wijk, zoek naar onalledaagse oplossingen.
- Denk na over hoe je zorg op het niveau van de wijk beter kunt organiseren.
- Buurt- en wijkorganisaties en professionele instellingen als Surplus en Thuisvester moeten meer voor elkaar kunnen betekenen, zeker waar het gaat om het bereiken van mensen uit de kwetsbare doelgroepen. Hier is dus verbinding nodig.

2.6.3 Woningbouwstrategie

De effecten van de coronacrisis op de woningmarkt laten zich nu nog moeilijk inschatten. De woningmarkt beweegt mee op de golven van het consumentenvertrouwen – en dus van de (inter)nationale economie – waarbij een stabiele, lage rente wellicht de meest bepalende factor is.

De coronacrisis heeft op de korte termijn geleid tot een “nieuwe dynamiek” op de woningmarkt. Kort gezegd komt die erop neer dat mensen, gezien de economisch onzekere toekomst, enerzijds sneller huizen kopen en aan de andere kant hun eigen woning ook steeds vroeger te koop zetten. Die beweging lijkt ingegeven door een

behoefte aan zekerheid. Makelaars in Oosterhout hebben het daarom de afgelopen maanden drukker gehad dan in vergelijkbare periodes in eerdere jaren. Een derde gevolg is dat hypotheeklenningen haast onbereikbaar zijn geworden voor aspirant-kopers met beroepen met een minder gunstig arbeidsmarktperspectief. Dit geldt bijvoorbeeld voor mensen in de horeca en de evenementenbranche, maar bijvoorbeeld ook voor piloten bij luchtvaartmaatschappijen. Banken zijn hierin voorzichtiger geworden.

Het aantal huiseigenaren dat niet aan zijn aflossingsverplichtingen kan voldoen, is nog relatief beperkt. Bij een grote hypotheekverstrekker als de Rabobank gaat het landelijk om “slechts” vijfduizend verzoeken tot uitstel van de hypotheekverplichting. In veel van deze gevallen wordt in maatwerk een oplossing gezocht, die meestal neerkomt op een opschorting van de verplichting tot aflossing gedurende een



bepaald aantal maanden. Thuisvester heeft eveneens te kampen met een nog relatief beperkt aantal huurachterstanden.

Op basis van deze constatering worden de volgende conclusies gedeeld:

- De coronacrisis leidt niet tot een andere opgave op het gebied van woningbouw. De opgaven blijft, ook landelijk gezien, groot. Oosterhout moet ambitie blijven tonen om daarvoor een (extra) inspanning te leveren en bijvoorbeeld zijn verantwoordelijkheid nemen in de landelijke woningbouwimpuls.
- Ook al vanwege het economisch belang van de bouwsector is het verstandig te komen tot een versnelling van de woningbouwproductie. Thuisvester geeft aan ook een verantwoordelijkheid te voelen door eventueel extra (anticyclisch) te investeren in “lastige projecten”.
- De ontwikkeling van de woningmarkt laat zich lastig voorspellen, dus bouw flexibel en divers.
- De sector middeldure huur wordt belangrijker, nu als gevolg van de economische crisis koopwoningen uit het bereik van bepaalde groepen raken.
- Blijf inzetten op innovatie en bedenk dat de crisis kansen biedt voor verduurzaming.



3 RODE DRAAD

Zoals in het begin van de Corona Impact Analyse al is aangegeven, geven de uitkomsten van deze eerste fase in belangrijke mate richting aan het beleid dat wij de komende jaren willen vormgeven. Daarin zullen keuzes dienen te worden gemaakt. In het pre-advies bij deze analyse geven wij hiertoe een eerste inhoudelijke voorzet. Deze voorzet hebben wij bewust niet opgenomen in dit document, omdat wij vinden dat dit afbreuk zou doen aan het karakter van deze Corona Impact Analyse.

Wel zien wij een aantal ontwikkelingen en trends als een rode draad door dit document lopen. Ontwikkelingen die op meerdere gemeentelijke beleidsterreinen van toepassing zijn en eigenlijk vooral iets zeggen over de wijze waarop wij – samenleving en gemeentebestuur – de gevolgen van deze crisis verder willen aanpakken. Het gaat dan volgens ons om de volgende, meer abstracte noties:

1. Oosterhout kan een stootje hebben

Onze gemeente en onze gemeenschap kunnen een stootje hebben. De saamhorigheid is groot, het verantwoordelijkheidsgevoel evenzeer. We

hebben dat aan den lijve kunnen ondervinden bij het naleven van de, steeds weer veranderende, richtlijnen vanuit Den Haag. We hebben het kunnen zien in de vele maatschappelijke initiatieven die als gevolg van de coronacrisis zijn ontstaan, maar ook in de wijze waarop ondernemers en creatievelingen zijn omgegaan met de uitdagingen die deze crisis met zich meebrengt.

2. De crisis biedt kansen voor samenwerken

Als het waar is dat nood leert bidden, dan moet ook gelden dat nood leert samenwerken. In veel gesprekken die gevoerd zijn binnen de regiegroep is “samenwerking” het toverwoord. Deze crisis biedt kansen om nieuwe samenwerkingen in het leven te roepen en oude nieuw leven in te blazen. Dan kan het gaan om bedrijven op Weststad die personeel gaan uitwisselen, om de binnenstad en de vrijetijdssector die gaan onderzoeken hoe ze elkaar kunnen versterken of om professionele- en vrijwilligersorganisatie die elkaar veel meer op buurt- en wijkniveau gaan opzoeken. De gemeente Oosterhout heeft daarin ons inziens vooral een ondersteunende en samenbrengende

rol: de ideeën en de inhoud komen uit de samenleving.

3. De crisis biedt kansen voor innoveren, vernieuwen en versnellen

De coronacrisis heeft ook haar goede kanten. Zij kan worden gebruikt om los te komen van knellende kaders, om te innoveren, te vernieuwen en tot versnelling te komen in processen die al jarenlang moeizaam verlopen. Verduurzaming wordt vaak genoemd als voorbeeld, maar er zijn er veel meer: de kansen voor het verminderen van de automobilititeit, het versnellen van de transformatie van onze binnenstad of een extra impuls voor onze woningbouwproductie. Alleen, dat gebeurt niet vanzelf. Daarin zullen alle betrokken partijen moeten willen investeren. Laten we dat na, dan is de kans groot dat we – als er eenmaal een vaccin is gevonden en de crisis achter de rug is – vervolgens weer terugsukken naar het “oude normaal”.

4. De crisis biedt een “nieuwe realiteit” op de relatie tussen samenleving en bestuur

Oosterhouters hebben niet altijd een gemeentebestuur nodig om dingen voor elkaar te krijgen. Dat blijkt bijvoorbeeld uit al die initiatieven die op buurt- en wijkniveau zijn ontstaan ter ondersteuning van bewoners uit kwetsbare doelgroepen. Initiatieven die zijn bedacht door Oosterhouters en daarom ook kunnen rekenen op een breed draagvlak. De gemeente heeft daarbij vooral een rol om processen makkelijker te maken of mensen met elkaar in contact te brengen.

Maar daarnaast is er ook de realiteit dat sommige ontwikkelingen niet tot stand kunnen komen zonder intensieve(re) bemoeienis van de gemeente. In zulke gevallen hebben wij onze verantwoordelijkheid genomen en dat zullen we, zeker op de weg uit de crisis, blijven doen.

5. De crisis vraagt om extra aandacht voor de positie van jongeren/jongvolwassenen

Over de hele linie blijken de gevolgen van de crisis vooral nadelig uit te pakken voor de categorie jongeren/jongvolwassenen. Ze raken hun bijbaantje in de horeca kwijt, vinden lastig

een reguliere baan als ze de arbeidsmarkt betreden, hebben moeilijk toegang tot de huizenmarkt, missen de grootschalige evenementen, voelen zich beperkt in hun cafébezoek en moeten het doen zonder de vertrouwde netwerken van school. In de aanloop naar deze CIA hebben we tot nu toe vooral óver jongeren en hun problemen gesproken. De snelkookpan van dit proces liet ook niet veel anders toe. Het wordt, in de vervolgfase, tijd om ook uitdrukkelijk met de jongeren te praten. Over hoe zij aankijken tegen de uitdagingen die deze crisis met zich meebrengt, welke problemen ze ervaren, maar vooral ook over wijze waarop zij zelf invulling kunnen geven aan een positief toekomstperspectief.